

Posudek bakalářské práce

David Semera, *Balfourova deklarace a McMahonovy listy: Velká Británie a Blízký východ za první světové války*

Bakalářská práce

FF UK, Ústav světových dějin

Praha 2014, 60 s. rkp.

Bakalářská práce Davida Semery je, dle mého soudu, velmi zdařilou analýzou politických okolností na Blízkém východě v době před první světovou válkou a v jejím průběhu. Autor se ve svém rozboru zaměřuje v první řadě na postoje Velké Británie a důvody jejího počínání vůči klíčovým domácím, ale i vnějším hráčům působícím v této oblasti. Semera tudíž zkoumá cíle místních politických, náboženských, etnických a jiných skupin v regionu, především Arabů a Židů, a velmocí, jež o Blízký východ a přilehlé oblasti dlouhodobě projevovaly zájem – kromě Velké Británie se jednalo hlavně o Osmanskou říši, která většinu těchto oblastí více nebo méně ovládala, ale též o Francii a Rusko. Prvotním zájmem autora je Palestina a politika Britů vůči zainteresovaným hráčům a mocnostem v letech 1916-1917, jež byla formulována ve třech po sobě jdoucích dokumentech – kolekci tzv. McMahonových listů, Sykes-Picotově dohodě a Balfourově deklaraci, které dodnes přitahují značnou pozornost badatelů díky pokusu sloučit (nebo se tak tvářit?) konfliktní zájmy Britů, Francouzů, Arabů (Hášimovců) a Židů v regionu.

I když se nedalo očekávat, že by Semera do velmi rozsáhlé diskuse přispěl nějakým novým, originálním pohledem, oceňuji, že se pokusil porozumět počínání britských (ale i židovských, arabských a dalších) politiků a zachytit vývoj a myšlenkové pozadí těchto dokumentů, tedy co od diskuse nad těmito složitými záležitostmi jednotlivé strany očekávaly, jak si rozuměly (či nerozuměly), jaké postoje zastávaly atd. Autor vycházel z několika pro něj klíčových děl významných (a často si odporujících) autorů, reprezentujících různé proudy (mainstreamové, revizionistické, proarabské etc.) a fakticky komparoval jejich názory. Ačkoli oceňuji, že Semera, nejspíš vědomě, vybral zástupce různorodých výkladových škol, je škoda, že kromě zkoumaných dokumentů, neprozkoumal, jak ostatně sliboval v úvodu, archivní dokumenty (zejména z londýnského *National archives*), které by na záležitosti Blízkého

východu poskytly komplexnější pohled. Takto autor v podstatě jen opakoval, co řekli jiní, což vzhledem k záplavě literatury o tomto fenoménu, nedává velký smysl. Tato metoda by byla nepochybně ospravedlnitelná, pokud by se autor zaměřil na to, jakým způsobem se k tématu vyjadřovala (a stále vyjadřuje historiografie) – taková analýza by ale nutně vypadala jinak, než jakou předkládá Semera (měla by jiné cíle a pokládala by si i jinak otázky). Kromě této výhrady autor ani neodpovídá na to, proč si ze záplavy literatury vybral právě ta díla, z nichž v podstatě „kompiloval“ svůj text, čímž nechci říct, že si nevybral dobře (mnoho zásadních děl světové, ale i české historiografie nicméně ignoroval).

Vzhledem k tomu, že se jedná o bakalářskou práci, mohu nicméně konstatovat, že autor předložil velmi dobrý text, z něhož je patrné, že se s tematikou seznámil velmi detailně, jeho interpretace jsou vyvážené a dávají prostor pro více pohledů na věc. I když se občas dopouští jistých zjednodušení, například když se pokouší rozdělit vnitřně velmi strukturovaný sionismus do dvou proudů (s. 15), když vykládá pozadí arabského nacionalismu (s. 13) aj., nelze mu upřít vynikající vhled do této velmi složité problematiky. Tyto a výše zmíněné výtky jsou tak spíše formulovány jako podnět pro jeho další bádání, které již bude vyžadovat hlubší metodologické a heuristické ukotvení.

Závěrem konstatuji, že David Semera předložil velmi slušnou a zargumentovanou analýzu této velmi komplikované problematiky. Jisté výhrady mám k formální a stylistické stránce práce, ne vždy jsou jeho formulace šťastné, výjimečně jsou dokonce zavádějící. Navzdory této výtce je potřeba konstatovat, že tyto prohřešky jsou spíše výjimečné.

Bakalářská práce Davida Semery patří ke kvalitním studentským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a s jistou výhradou hodnotím klasifikačním stupněm **výborně**. Udělení této známky podmiňuji kvalitní obhajobou a odpovědí na výše zmíněné koncepční otázky.

V Liberci 18. června 2014

PhDr. Stanislav Tumis, M.A., Ph.D.

Ústav východoevropských studií FF UK v Praze